

Frenk Mekort

ANĐELIN
PEPEO

Preveo
Nenad Tomović

■ Laguna ■

Naslov originala

Frank McCourt
ANGELA'S ASHES
A Memoir

Copyright © 1996 by Frank McCourt

All rights reserved

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Ovu knjigu posvećujem svojoj braći,
Malakiju, Majklu i Alfonsusu.
Učim od vas, divim vam se i volim vas.*

Izjave zahvalnosti

Ovo je mala himna uzdizanju žena.

Arlin Dalberg je raspaljivala žeravice.

Liza Švarcbaum je čitala prve strane i hrabrila me.

Meri Brested Smajt, i sama spisateljica, otmenog stila,

pročitala je prvu

trećinu knjige i dala je zatim

Moli Fridrih, koja je postala moj agent i pomislila da će

Nen Grejem, glavni urednik u izdavačkoj kući Skribner, biti

Prava osoba koja će objaviti ovu knjigu.

I Moli je bila u pravu.

Moja ćerka, Megi, pokazala mi je kako život može da bude

veličanstvena avantura, dok su mi predivni trenuci sa

unukom Kjarom pomogli da se prisetim

detinje radoznalosti.

Moja žena Elen, slušala je dok sam čitao i hrabrila me

do poslednje strane.

Najsrećniji sam od svih muškaraca.

I

Trebalo je da mi otac i majka ostanu u Njujorku gde su se upoznali i venčali i gde sam se ja rodio. Međutim, vratili su se u Irsku kada mi je bilo četiri godine, mome bratu Malakiju tri, blizancima Oliveru i Judžinu jedva godinu, a moje sestre Margaret više nije bilo.

Kada se osvrnem na detinjstvo pitam se kako sam ga uopšte i preživeo. Naravno, bilo je to nesrećno detinjstvo; srećno detinjstvo jedva da zavređuje pažnju. Gore od običnog nesrećnog detinjstva je nesrećno detinjstvo u Irskoj, a još gore je nesrećno detinjstvo u katoličkoj Irskoj.

Iako se ljudi svuda hvale i kukaju zbog muka koje su pretrpeli u ranoj mladosti, ništa se ne može uporediti sa irskom verzijom: siromaštvo; nesposoban i brbljiv otac pijanica; pobožna i skrhana majka koja jeca kraj vatre; pompezni sveštenici; grubi učitelji; Englezi i strahote koje su nam činili osam stotina dugih godina.

Povrh svega – bili smo mokri.

Na Atlantskom okeanu velike kišne bujice su se sakupljale da bi otplovile polako uz reku Šenon i zauvek zaustavljale u Limeriku. Kiša je kvasila grad od Obrezanja Isusovog do

novogodišnje noći*. Stvarala je kakofoniju suvog kašlja, bronhitičnog pištanja, astmatičnog šištanja, sušičavog krkljanja. Pretvarala je noseve u fontane, a pluća u sundere za bakterije. Iziskivala je upotrebu mnoštva lekova; za ublažavanje kijavice kuvali biste luk u mleku zacrnjenom biberom; za zapušene disajne puteve pravili biste kašu od kuvanog brašna i kopriva, umotali u krpu i pljeskali se njome, dok je još vrela, po grudima.

Od oktobra do aprila zidovi u Limeriku svetlucali su od vlage. Odeća nikako da se osuši. Kaputi od tvida i vune bili su domovi živih stvorenja, a ponekad bi iz njih nicala čudnovata vegetacija. U pabovima se para dizala iz vlažnih tela i odeće pa bismo je potom udisali uz dim cigareta i lula, pomešanu sa ustajalim isparenjima prosutog piva i viskija i začinjenu smradom pišaće koji se širio iz javnih klozeta gde su mnogi muškarci povratili celu nedeljnu platu.

Kiša nas je terala u crkvu – naše utočište, našu snagu, naše jedino suvo mesto. Za vreme mise, blagosiljanja, devetnice, šćućurili bismo se u vlažnim gomilama, dremali dok bi sveštenik mumlao, a para nam se opet dizala iz odeće da bi se pomešala sa sladunjavim mirisom tamjana, cveća i sveća.

Limerik je postao poznat zbog pobožnosti, ali mi smo znali da je poznat samo zbog kiše.

Moj otac, Malaki Mekort, rođen je na jednoj farmi u Tumu, u okrugu Antrim. Kao i njegov otac, izrastao je u raspusnika, vazda u svađi sa Englezima, Ircima ili i jednim i drugima. Borio se u staroj IRA i zbog nekog očajničkog čina završio je kao begunac, učenjene glave.

Kad sam bio mali, gledao bih oca, njegovu sve ređu kosu i propale zube i pitao se zašto bi iko nudio novac za jednu takvu

* Obrezanje Isusovo se slavi 1. januara, tako da ovo znači da je kiša padala cele godine. (Prim. prev.)

Kako je u sasvim dobroj formi, pomišlja da se malo poigra sa Patrikom, kome je godinu dana. Sladak mališan. Voli tatu. Smeje se kad ga tata baci uvis. Hopala, mali Padi, hopala, uvis i u mrak, O, Bogo, nisi uhvatio dete, a siroti mali Patrik pada na glavu, malo guče, plače, pa začuti. Baba se pridiže iz kreveta, otežala od deteta u stomaku – moje majke. Jedva uspeva da podigne Patrika sa poda. Ispušta dug jecaj nad detetom i okreće se ka dedi. Gubi se. Napolje. Ako ostaneš još minut, sekirom ću te opaliti, budalo pijana. Kunem se da ću te odrobijati. Napolje.

Deda se brani kao pravi muškarac. Imam pravo, kaže, da ostanem u svojoj kući.

Ona se ustremi na njega, a on uzmiče pred ovim usplahirenim dervišom sa povređenim detetom u rukama i zdravim koje se rita u stomaku. Izlazi iz kuće teturajući se, pa uz uličicu, i ne zaustavlja se sve do Melburna, u Australiji.

Mali Pat, moj ujak, više nikada nije bio onaj stari. Izrastao je u maloumnika. Leva noga mu je išla na jednu stranu, a telo na drugu. Nikada nije naučio da čita i piše, ali ga je Bog blagoslovio na drugi način. Kada je u svojoj osmoj godini počeo da prodaje novine, umeo je da broji novac bolje od samog ministra finansija. Niko nije znao zašto su ga zvali Ab Šian, Opat*, ali ceo Limerik ga je voleo.

Muke moje majke počele su u noći kada je rođena. Moja baba se u krevetu izvijala i dahtala od porođajnih bolova i molila Sv. Gerardu Majeli, svecu zaštitniku budućih majki. Uz nju je sestra O'Haloran, babica, sva udešena, u svojoj najlepšoj haljini. Novogodišnja je noć i gđa O'Haloran nestrpljivo očekuje da se dete rodi kako bi mogla da odjuri na zabave i proslave. Kaže mojoj babi: Napni se, napni se. Isuse, Marija i presvetli Sv. Josife, ako ne požuriš s tim detetom, neće se roditi do Nove godine, a šta mi onda vredi nova 'aljina? Ma, mani

* Nadimak Ab je izveden od reči *abbot*, koja na engleskom označava opata. (Prim. prev.)

Sv. Gerarda Majelu. Šta jedan muškarac može da uradi za ženu u ovakvom trenutku, pa makar bio i svetac? Jake mi vajde od Sv. Gerarda Majele.

Moja baba se zatim moli Sv. Ani, sviteljki koja se stara o teškim porođajima. Ali, dete nikako da izađe. Sestra O'Haloran kaže mojoj babi, Moli se Sv. Judi, svecu zaštitniku očajnika.

Sv. Judo, zaštitniče očajnika, pomози mi. Očajna sam. Ona stenje i napinje se, glava deteta se pojavljuje, samo glava moje majke, i izbija ponoć, Nova godina. Grad Limerik ori se od pištaljki, rogova, sirena, bleh-muzike, ljudi podvriskuju i pevaju Srećna Nova godina. Zar da zaboravimo društvo staro?*, a crkvena zvona svuda zvone misu *Angelus*. Sestra O'Haloran kuka zbog uzalud obučene haljine, To dete je još unutra, a ja u svojoj najlepšoj 'aljini. Izađi, dete, 'ajde. Baba se snažno napinje i dete dolazi na svet, lepa devojčica crne, kovrdžave kose i tužnih plavih očiju.

O, Bože svevišnji, kaže sestra O'Haloran, ovo dete nije ti tamo ni 'vamo, glava mu se rodila u staroj godini a dupe u novoj, il' beše glava u staroj a dupe u novoj godini. Moraćete da pišete papi, gospoja, da utvrdite koje se godine rodilo dete, a ja ću da čuvam 'aljinu za sledeću godinu.

I dete dobi ime Anđela po misi *Angelus* koja je zvônom označila ponoć, Novu godinu, trenutak njenog dolaska na svet i pošto je ionako bila anđeo.

*Voli je kao kad bila si dete
Ma slaba, seda i stara lica.
Jer ljubav ti njena nedostajat neće
Dok je ne prekrije crna zemljica.*

* Ovo su stihovi pesme Auld Lang Syne, koja se po tradiciji peva u zemljama engleskog govornog područja prilikom dočeka Nove godine i još nekih bitnih događaja. (Prim. prev.)

U Školi Sv. Vinsenta Pola Anđela je naučila da čita, piše i računa, a škola se za nju završila kada joj je bilo devet godina. Oprobala se kao čistačica, sluškinja, devojče sa belim šeširićem koje otvara vrata, ali nije naučila da pozdravlja naklonom uz savijanje kolena, koji je bio obavezan i majka joj reče, Nemaš ti smisla za to. Sasvim si beskorisna. Zašto ne odeš u Ameriku, gde ima mesta za takve kao što si ti? Daću ti pare za kartu.

Stigla je u Njujork tačno na Dan zahvalnosti u toku velike ekonomske krize. Upoznala je Malakija na zabavi koju su priredili Den Mekadori i njegova supruga Mini na Aveniji Klason u Bruklinu. Malakiju se dopala Anđela, a i on njoj. Izgledao je kao mangup, čemu su kumovala tri meseca zatvora koje je upravo odležao, na koji je bio osuđen zbog krađe kamiona. On i njegov prijatelj Džon Mekerlejn verovali su onome što su čuli u spikiziju, da je kamion bio do krova natovaren konzervama pasulja i svinjetine. Ni jedan ni drugi nisu umeli da voze i kada je policija videla kako kamion poskakuje i tetura se Avenijom Mirtl, zaustavila ih je. Policajci su pretražili kamion čudeći se zašto bi iko ukrao kamion u kome nisu ni svinjetina ni pasulj, već sanduci puni dugmadi.

Kako je Anđela bila privučena njegovim mangupskim izgledom, i kako je Malaki bio usamljen posle tri meseca u zatvoru, moralo je da padne bambusanje.

Bambusanje je čin koji čovek vrši oslonjen o zid, muškarac i žena stoje na prstima i toliko se upinju da se klate kao bambus na vetru od uzbuđenja koje tu nastaje.

Zbog tog bambusanja Anđela je dospela u izvesno stanje, i naravno, to se raščulo. Anđela je imala rođake, sestre Meknamara, Deliju, udatu za Džimija Forčna iz okruga Mejo, i Filomenu, udatu za Tomija Flina iz srca Bruklina.

Delija i Filomena bile su krupne žene, prsate i goropadne. Kada su jezdile brodvejskim trotoarima, sitnija stvorenja su im se sklanjala s puta ukazujući poštovanje. Sestre su znale šta je pravo i šta je krivo, a sve sumnje mogla je razrešiti Jedina, Sveta,

Rimska, Katolička i Apostolska Crkva. Znale su da Anđela, koja je bila neudata, nema pravo da bude u drugom stanju i odlučile da nešto preduzmu.

I preduzele su. U pratnji Džimija i Tomija odmarširale su do spikizija na Atlantskoj aveniji, gde se Malaki mogao zateći petkom, kada je primao platu ukoliko bi radio. Čovek iz lokala, Džoj Kačamani, nije hteo da pusti sestre da uđu, ali Filomena mu je rekla kako mu je bolje da otvori vrata ako želi da mu nos ostane na licu i vrata na šarkama jer dolaze božjim poslom. Džoj reče, Dobro, dobro, Irkinje. Bože! Nevolja, nevolja.

Malaki, koji je bio u dnu šanka, prebledelo je i prsatim ženama se slabunjavo osmehnuo, ponudio ih pićem. Oduprle su se osmehu i odbile ponudu. Delija reče, Ne znamo od koga si roda iz Severne Irske.

Delija reče, Slutimo da imaš prezviterijance u porodici, što bi bilo objašnjenje za ono što si uradio našoj rođaci.

Džimi reče, 'Aj' sad, 'aj' sad. Nije on kriv ako ima prezviterijance u porodici.

Delija reče, Ti zaveži.

Tomi je morao da se priključi. Ono što si učinio toj jadnoj devojci je sramota za irski narod i trebalo bi da se stidiš.

Uh, pa stidim se, reče Malaki, stidim se.

Niko te ništa nije pitao, reče Filomena, dovoljno si postigao svojim trućanjem, zato začepi gubicu.

I dok ti je gubica začepljena, reče Delija, mi smo tu da se pobrinemo da se poneseš kao normalan čovek prema našoj rođaci Anđeli Šian.

Malaki reče: Uh, tako je, tako je. Uvek sam bio normalan čovek i biće mi drago da vas sve častim pićem dok ovako ćaskamo.

Uzmi ti piće, reče Tomi, i turi ga sebi u guzicu.

Filomena reče, Naša mala rođaka tek što je sišla sa broda, a ti si već navalio na nju. Kod nas u Limeriku ima morala, znaš. Nismo mi kao oni zečevi iz Antrima, koji vrvi od prezviterijanaca.

Džimi reče, Ovaj ne izgleda k'o prezviterijanac.

Ti zaveži, reče Delija.

Primetile smo još nešto, reče Filomena, ti si nekako čudan. Malaki se osmehnu. Je li?

Da, reče Delija. Mislim da je to jedna od prvih stvari koje smo kod tebe uočile, da si čudak, a to nam se baš i ne sviđa.

Taj podmukli prezviterijanski osmeh, reče Delija.

Jes', reče Malaki, to je zato što imam problema sa zubima.

Sa zubima ili bez zuba, bio čudak ili ne, ima da se oženiš tom devojkom, reče Tomi. Ideš pravo pred oltar.

Uh, reče Malaki, znate, nisam planirao da se ženim. Nema posla i ne bih mogao da izdržavam...

Tebi sleduje venčanje, reče Delija.

Pravo pred oltarom, reče Džimi.

Ti zaveži, reče Delija

* * *

Malaki ih je gledao kako odlaze. U velikom sam škripcu, rekao je Džoju Kačamaniju.

Nego šta si, reče Džoj. Vidim bepčad kako navaljuju na mene i skačem u Hadson.

Malaki je razmislio o škripcu u kome se nalazi. U džepu ima nekoliko dolara od poslednjeg posla. Ima i nekog ujaka u San Francisku ili nekog u Kalifornija Sansu. Zar mu ne bi bilo bolje u Kaliforniji, daleko od prsatih sestara Meknamara i njihovih smrknutih muževa? Bilo bi, svakako, i popiće kapljicu irskog pića da proslavi svoju odluku i odlazak. Džoj mu je nasuo piće koje mu je skoro zdralo jednjak. Pravo irsko! Rekao je Džoju da je to smeša iz doba prohibicije, koja dolazi iz pecare samog đavola. Džoj je slegao ramenima. Ne znam ti ja ništa. Ja samo sipam. Ipak, bolje išta nego ništa, a Malaki bi još jedno, i jedno za tebe, Džoj, i pitaj ona dva fina Italijana šta piju i, šta to govoriš, naravno da imam para da to platim.

Probudio se na klupi železničke stanice na Long Ajlendu, neki pandur ga je pendrekom lupkao po čizmama, novca za bekstvo više nije bilo, a sestre Meknamara su bile spremne da ga živog pojedu u Bruklinu.

Na proslavi Sv. Josifa, jednog hladnog martovskog dana, četiri meseca posle onog bambusanja, Malaki se oženio Anđelom, a dete se rodilo u avgustu. U novembru se Malaki napio i ustanovio da je vreme da prijavi rođenje deteta. Pomislio je da ga možda nazove Malaki, po sebi, ali njegov severnoirski naglasak i zaplitanje jezikom su toliko zbunili činovnika da je u krštenicu naprosto uneo ime Muško.

Tek krajem decembra su Muška odveli u Crkvu Sv. Pavla na krštenje i dali su mu ime Frensis po dedi sa očeve strane i onom lepom svecu iz Asizija*. Anđela je htela da mu srednje ime bude Mančin, po svecu zaštitniku Limerika, na šta je Malaki rekao da to može samo preko njega mrtvog. Nijedan njegov sin neće imati limeričko ime. Život je dovoljno težak i sa jednim imenom. Držanje do srednjeg imena je grozna američka navika i nema potrebe za još jednim imenom kada nekoga krste po asiškom svecu.

Na dan krštenja bilo je zastoja kada se čovek odabran za kuma, Džon Mekerlejn, napio u spikiziju i zaboravio na svoju obavezu. Filomena je rekla svom mužu Tomiju da mora da bude kum. Dečja duša je u opasnosti, rekla je. Tomi je pognuo glavu i nešto progundao. Dobro. Biću ja kum, ali neću da budem odgovoran ako kad poraste bude na oca, ako bude pravio probleme i u životu bude čudak, jer ako bude takav, nek' ide kod Džona Mekerlejna u spikizi. Sveštenik reče, U pravu si, Tome, pošto si pristojan čovek, fin čovek koji nikada nije kročio u kafanu. Malaki, koji je sâm tek stigao iz spikizija,

* Svetac o kome se govori je Franjo Asiški. Engleska verzija njegovog imena je *Francis*. (Prim prev.)

osećao se uvređenim i hteo je da to raspravi sa sveštenikom, pa su svetogrđa počela da se nižu. Skini taj okovratnik, pa da vidimo ko je muško. Prsate žene i njihovi smrknuti muževi su morali da ga drže. Anđela, novopečena majka, budući uzrujana, zaboravila je da joj je dete u rukama i pustila ga da sklizne u krstionicu, što je bilo pravo krštenje sa potapanjem prema protestantskom obredu. Ministrant koji je pomagao svešteniku, izvukao je mališana iz krstionice i vratio ga Anđeli, a ona je zajecala i privila ga sebi na grudi dok se voda cedila sa njega. Sveštenik se nasmejao, rekao da nikada ništa slično nije video, da je dete sada pravi mali baptista i da mu skoro i nije potreban sveštenik. Ovo je ponovo razbesnelo Malakija i hteo je da skoči na sveštenika koji je rekao da je dete tamo neki protestant. Sveštenik reče, Tiše, čoveče, nalaziš se u božjoj kući, a kad je Malaki rekao, Izem ti božju kuću, izleteo je na ulicu, jer ne može se tako govoriti o božjoj kući.

Posle krštenja, Filomena je pozvala na šunku, čaj i kolače u svoju kuću iza ugla. Malaki upita, Na čaj?, a ona odgovori, Da, na čaj, ili bi ti viskija? On je rekao da mu čaj dobro zvuči, ali da prvo mora da popriča sa Džonom Mekerlejn, koji nije imao obzira da izvrši kumovsku dužnost. Anđela reče, Samo tražiš izgovor da otrčiš do spikizija, a on reče, Bog mi je svedok, piće mi nije ni na kraj pameti. Anđela zaplaka. Danas ti krste sina, a ti moraš da ideš da piješ. Delija mu reče da je odvratana, ali šta se i može očekivati od nekoga sa severa Irske.

Malaki je gledao čas tamo, čas ovamo, cupkao s noge na nogu, navukao kačket na oči, gurao ruke duboko u džepove, rekao, Uh, jes', tako se radi u dalekom Antrimu, okrenuo se, požurio Ulicom Kort do spikizija na Atlantskoj aveniji jer je bio siguran da će ga tamo dobro počastiti pićem zbog sino-vljevog krštenja.

U Filomeninoj kući sestre i njihovi muževi jeli su i pili dok je Anđela sedela u uglu, dojila bebu i plakala. Filomena joj je gurnula u usta hleba i šunke i gundala, Tako ti i treba kad si

takva glupača. Jedva da si se iskrcala s broda, a već si se začorila se u tog ludaka. Bolje da si ostala neudata, dala dete na usvajanje i danas bi bila slobodna. Anđela je glasnije zaplakala a Delija je nastavila da je napada, Prestani, Anđela, prestani. Možeš samo sebe da kriviš što si upala u nevolju zbog pijandure sa severa, čoveka koji čak ni ne liči na katolika s tako čudnim ponašanjem. Rekla bih da... da... Malaki ima u sebi dosta prezviterijanskog. Ti zaveži, Džimi.

Da sam na tvom mestu, reče Filomena, pobrinula bih se da ne rađam više dece. On nema pos'o, pa nema, a sudeći po tome kako pije, nikad ga neće ni dobiti. Dakle... nema više rađanja, Anđela. Je l' me ti slušaš?

Slušam te, Filomena.

Posle godinu dana rodilo se još jedno dete. Anđela mu je po ocu dala ime Malaki, a srednje ime, Džerard, po stricu.

Sestre Meknamara govorile su da Anđela obična zečica koja samo rađa i da ne žele da imaju ništa s njom dok se ne urazumi. Njihovi muževi su se složili.

Na igralištu sam na Aveniji Klason sa bratom Malakijem. On ima dve godine, a ja tri. Na klackalici smo.

Gore-dole, gore-dole.

Malaki ide gore.

Ja silazim.

Malaki ide dole. Klackalica udara o zemlju. On vrišti. Ruka mu je na ustima i ima krvi.

O, Bože, krv. To ne valja. Majka će me ubiti.

I eto je, pokušava da pretrči preko igrališta. Veliki stomak je usporava.

Kaže, Šta si uradio? Šta si uradio tom detetu?

Ne znam šta da kažem. Ne znam šta sam uradio.

Vuče me za uvo. Kući. U krevet.

U krevet? Usred dana?

Gura me ka kapiji igrališta. Idi.
Uzima Malakija i odgega se.

Prijatelj moga oca, g. Mekadori, stoji ispred naše zgrade. Stoji na ivici trotoara sa svojom ženom Mini i posmatra nekog psa koji leži u kanalu. Svuda oko njegove glave ima krvi. Iste je boje kao krv iz Malakijevih usta.

Malaki ima krv kao pas, a pas ima krv kao Malaki.

Vučem za ruku g. Mekadorija. Kažem mu da Malaki ima krv istu kao pas.

Da, zaista je tako, Frensise. I mačke je imaju. I Eskimi. Svaka je krv ista.

Mini kaže, Prekini, Dene: Ne zbunjuj više maleckog. Mini mi priča da je jadnog kucova udario auto i da je tu dopузao sa sredine ulice pre nego što je uginuo. Hteo je da se vrati kući, jadničak.

G. Mekadori reče, Bolje idi kući, Frensise. Ne znam šta si uradio svom malom bratu, ali majka ti ga je odvela u bolnicu. Idi kući, dete.

Da li će i Malaki umreti kao onaj pas, g. Mekadori?

Mini reče, Ugrizao se za jezik. Neće umreti.

Zašto je pas umro?

Bilo mu je vreme, Frensise.

Stan je prazan, a ja tumaram između dve prostorije, spavaće sobe i kuhinje. Otac je otišao da traži posao, a majka je u bolnici sa Malakijem. Voleo bih da imam šta da pojedem, ali u lednjaku nema ničega sem listova kupusa koji plutaju na istopljenom ledu. Otac je rekao da nikad neće jesti ništa što pluta na vodi zbog truleži koja se tu može zadesiti. Zaspao sam na roditeljskom krevetu, a kad me majka prodrmla skoro je bio mrak. Tvoj mali brat će malo da odspava. Skoro da je pregrizao jezik. Šavova koliko hoćeš. Idi u drugu sobu.

Otac je u kuhinji i pijucka čaj iz velike emajlirane šolje. Diže me u krilo.

Tata, hoćeš li da mi ispričaš priču o Kukavcu?

O Kuhulinu*. Ponovi, Ku-hu-lin. Ispričaću ti priču kada pravilno izgovoriš to ime. Ku-hu-lin.

Izgovaram ga pravilno i on mi priča priču o Kuhulinu, koji se drugačije zvao kad je bio mali – Setanta. Odrastao je u irskom okrugu Antrim, gde je tata živeo kad je bio mali. Setanta je imao štap i loptu i jednog dana je udario loptu i ona je upala u usta jednom velikom psu koji je pripadao Kulinu i ugušio ga. Auh, Kulin se naljutio i rekao, Šta sad da radim bez svog velikog psa koji mi je čuvao kuću i ženu i desetero male dece kao i mnogo svinja, kokošaka, ovaca?

Setanta reče, Izvini. Ja ću ti čuvati kuću svojim štapom i loptom, i promeniću ime u Kuhulin, Kulinov Pas. Tako je i bilo. Čuvao je kuću i okolinu i postao velik junak, Alsterski Pas glavom i bradom. Tata je rekao da je bio veći junak od Herkula ili Ahila kojima su se Grci uvek hvalili, i da je mogao pobediti kralja Artura i sve njegove vitezove u poštenoj borbi, koja se uopšte ne može očekivati od Engleza.

To je moja priča. Tata tu priču ne sme da priča Malakiju niti bilo kom detetu u ulazu.

Dovršava priču i dozvoljava da uzmem gutljaj njegovog čaja. Gorak je, ali ja sam srećan u njegovom krilu.

Malakijev jezik je natečen danima i jedva da može i glasa da pusti, a kamoli da govori. Ali čak i da može, niko ne obraća pažnju na njega jer imamo još dve bebe koje je doneo anđeo usred noći. Komšije kažu, Auu, baš su lepi dečaci, vidi kako su im velike oči.

* Ime ovog irskog mitskog junaka se može transkribovati kao Kuhulin ili Kukalin. Pošto je prva verzija bliža izvornom irskom izgovoru, biće korišćena u ovom prevodu. (Prim. prev.)

Malaki stoji na sredini sobe, gleda svakoga, pokazuje na svoj jezik i kaže, G-k, g-k. Kada ga komšije pitaju, Zar ne vidiš da gledamo tvoju mlađu braću?, on plače dok ga tata ne pomazi po glavi. Uvuci jezik, sine, i idi igranj se sa Frenkijem. Hajde.

Na igralištu pričam Malakiju o psu koji je uginuo na ulici jer mu je neko uterao loptu u usta. Malaki odmahuje glavom. Nije g-k lopta. Auto g-k ubio psa. Plače jer ga boli jezik i jedva može da progovori, a strašno je kada ne možeš da govoriš. Ne dâ mi da ga zaljuljam na ljuljašci. Kaže, Ubio g-k si me g-k na klackalici. Nagovara Fredija Libovica da ga ljulja i srećan je, smeje se kada se ljuljaška vine u nebo. Fredi je velik, ima sedam godina, pa ga molim da me ljulja. On kaže, Neću, ti si pokušao da ubiješ svog brata.

Pokušavam da se sam zaljuljam ali mogu samo da idem napred-nazad i ljut sam jer se Fredi i Malaki smeju što ja ne umem da se zaljuljam. Sada su veliki drugari Fredi, koji ima sedam godina, i Malaki koji ima tek dve. Smeju se svaki dan, a Malakiju se oporavlja jezik od tog silnog smejanja.

Kada se smeje vidi se kako su mu zubići beli i lepi i kako mu se oči sjaje. Ima plave oči na majku. Ima zlaćanu kosu i rumene obraze. Ja imam smeđe oči na tatu. Imam crnu kosu, a obrazi su mi bleđi u ogledalu. Majka u ulazu govori gđi Libovic, Frenki je čudan kao i njegov otac. Pitam se šta znači čudan ali ne mogu da pitam jer ne bi trebalo da prisluškujem.

Voleo bih da sa ljuljaške mogu da se vinem u nebo, sve do oblaka. Možda ću moći da obletim ceo svet i neću više čuti braću Olivera i Judžina kako plaču usred noći. Majka kaže da su uvek gladni. I ona plače usred noći. Kaže da je iscrpljena od dojenja, hranjenja i presvlačenja i da su joj četiri sina previše. Volela bi da ima jednu devojčicu samo za sebe. Dala bi sve za jednu devojčicu.

Ja sam sa Malakijem na igralištu. Imam četiri godine, a on tri. Dozvoljava mi da ga zaljuljam jer on to ne ume, a Fredi Libovic je u školi. Moramo da ostanemo na igralištu jer blizanci

spavaju, a majka kaže da je iscrpljena. Idite da se igrate, kaže, i pustite me da se malo odmorim. Tata je otišao da traži posao, ponekad miriše na viski kad se vrati i peva sve žive pesme o napaćenju Irskoj. Mama se ljuti i kaže da je boli dupe za Irsku. On joj kaže da se baš lepo izražava pred decom a ona mu kaže da se mane izražavanja, da hoće hranu na stolu, a ne napaćenu Irsku. Ona kaže da je nesrećan dan kada je prohibicija ukinuta jer tata nabavlja piće dok ide po barovima nudeći da očisti šank i premesti burad u zamenu za viski ili pivo. Ponekad kući donese malo besplatnog ručka, raženog hleba, usoljene govedine, turšije. Stavlja hranu na sto, dok sam pije čaj. Kaže da je hrana udarac za organizam i da ne zna odakle nam apetit. Mama kaže, Imaju apetit jer su više gladni nego siti.

Kada tata dobije posao mama je vesela i peva,

*Zašto htedoh celov tvoj, to zna svak.
Tako je moralo biti – razlog je jak.
Ko bi rek'o da k'o ti neko može
Da voli mene, da voli mene?*

Kada tata donese kući svoju prvu nedeljnu platu mama je radosna jer može da plati lepom Italijanu iz bakalnice i da ponovo hoda uzdignute glave jer na svetu nema ničeg goreg nego kada je čovek dužan i u obavezi prema nekome. Kupa decu, pere šolje i tanjire, briše mrvice i komadiće hrane sa stola, čisti lednjak i naručuje nov blok leda od drugog Italijana. Kupuje toalet-papir koji možemo da odnesemo niz hodnik u klozet i kaže da je to bolje nego da nam naslovi iz *Dejli njuza* prljaju dupeta. Greje vodu na peći i provodi ceo dan pored velikog limenog korita perući nam košulje i čarape, pelene za blizance, naša dva čaršava, tri peškira. Sve kači na konopce iza zgrade, a mi možemo da posmatramo kako odeća poigrava na vetru i suncu. Kaže, Niko bi hteo da mu komšije znaju šta ima od veša, ali nema ničeg lepšeg od mirisa odeće osušene na suncu.

Kada tata petkom uveče donese kući prvu nedeljnu platu, znamo da će vikend biti divan. U subotu uveče mama će zagrejati vodu na peći i okupati nas u velikom limenom koritu, a tata će nas obrisati. Malaki će se okrenuti i pokazati zadnjicu. Tata će se praviti da je sablažnjen i svi ćemo se smeјati. Mama će skuvati toplu čokoladu i moći ćemo da ostanemo budni dok nam tata ne ispriča priču koju smišlja na licu mesta. Naše je samo da kažemo neko ime, g. Mekadori ili g. Libovic iz ulaza, a tata će ih smestiti u Brazil, gde veslaju čamcem niz reku, a juriće ih Indijanci zelenih noseva i ljubičastih ramena. U takvim noćima možemo da utonemo u san znajući da će za doručak biti jaja, prženih paradajza i prženog hleba, čaja sa mnogo šećera, i kasnije, u toku dana, bogat ručak koji se sastoji od krompir-pirea, graška sa šunkom i kolača koji mama mesi, a ima slojeve voća, topao i ukusan preliv i natopljen je šerijem.

Kada tata donese kući prvu platu a vreme je lepo, mama nas vodi na igralište. Seda na klupu i razgovara sa Mini Mekadori. Ona priča Mini priče o čudacima iz Limerika, a Mini njoj o čudacima iz Belfasta i smeju se jer u Irskoj ima smešnog sveta i na severu i na jugu. Zatim jedna drugu podučavaju tužnim pesmama, a Malaki i ja silazimo sa ljuljaški i klackalica da bismo seli sa njima na klupu i zapevali,

*U logoru su jedne noći mladi soldati
O ljubama svojim govorili i pili.
Sem momčeta jednog, svi veseli su bili,
Tuga i jad su njega morili.
Dođi kod nas, jedan mu reče,
I tebi će se naći draga, znaj.
Al' Ned odbi ovo, i drži im slovo,
Ja volim dve, obe su k'o majka,
Ni jednu ni drugu ne dajem ja
Jedna mi je majka, nek' je Bog čuva
A druga žena – moja dragana.'*

Malaki i ja pevamo tu pesmu, a mama i Mini se smeju dok im suze ne krenu kada vide kako se Malaki duboko klanja i na kraju mami pruži ruke. Vraćajući se s posla nailazi Den Mekadori i kaže da bi Rudiju Valiju* bilo bolje da se pripazi zbog konkurencije.

Kada se vratimo kući mama kuva čaj i maže džem na hleb ili spremi krompir-pire sa puterom i solju. Tata pije čaj i ne jede ništa. Mama kaže, Pobogu, kako možeš da radiš ceo dan i da ne jedeš? On kaže, Čaj mi je dovoljan. Ona kaže, Upropastićeš zdravlje, a on joj ponavlja da je hrana udarac za organizam. On ispija čaj, priča nam priče i pokazuje nam slova i reči u *Dejli njuzu* ili puši, zuri u zid, jezikom vlaži usne.

Kada tatin posao zađe u treću nedelju, platu ne donosi kući. Čekamo ga petkom uveče, a mama nam daje hleba i čaja. Pada mrak i pale se svetla duž Avenije Klason. Drugi zaposleni muškarci su već kod kuće i večeraju jaja zato što se petkom ne sme jesti meso. Čuju se razgovori porodica na višim i nižim spratovima i iz hodnika, a Bing Krozbi peva na radiju, Brate, imaš li novčić?

Malaki i ja se igramo sa blizancima. Znamo da mama neće pevati *Zašto htedoh celov tvoj*. Sedi za kuhinjskim stolom i pita se glasno, Šta da radim? dok tata u kasne sate ne doaulja uz stepenice pevajući pesmu o Rodiju Mekorliju. Otvara vrata i doziva nas, Gde je moja vojska? Gde su moji ratnici?

Mama kaže, Pusti decu na miru. Otišli su na spavanje pogladni zato što si morao da se naločeš viskija.

On dolazi do vrata spavaće sobe. Ustajte, deco, ustajte. Dajem novčić svakome ko obeća da će dati život za Irsku.

*Duboko u kanadskim šumama smo se sreli
Velika je ta zemlja po kojoj hodimo.
Sa ostrva jednog divnog u njoj smo se obreli
A u srcima našim samo jednu grudu imamo.*

* Rudi Vali (*Rudy Vallee*) – poznati američki pevač iz dvadesetih i tridesetih godina 20. veka. (Prim. prev.)

Ustajte, deco, ustajte. Frensis, Malaki, Oliver, Judžine. Vitezovi Crvene grane, fenijanci*, IRA. Ustajte, ustajte.

Mama je za kuhinjskim stolom, tresse se, kosa joj je raspuštena i mokra, a lice vlažno. Zar ne možeš da ih ostaviš na miru?, kaže. Isuse, Marija i Josife, zar nije dovoljno što se vraćaš bez prebijene pare, nego još moraš i od dece da praviš budale?

Ona nam prilazi. Vratite se na spavanje, kaže.

Hoću da budu budni, kaže on. Hoću da budu spremni za dan kada će cela Irska biti slobodna.

Nemoj da me ljutiš, kaže ona, jer u suprotnom, zakukaće ti majka.

On navlači kačket preko lica i plače, Jadna moja majka. Jadna Irska. Uh, šta nam preostaje?

Mama kaže, Ti si potpuno skrenuo, a nama ponavlja da idemo na spavanje.

U petak ujutro, četvrte nedelje kako tata radi, mama ga pita da li će se večeras vratiti sa platom ili će sve opet da propije. On nas gleda i mami odmahuje glavom kao da kaže, Uh, ne bi trebalo tako da govoriš pred decom.

Mama ne popušta. Nešto sam te pitala. Da li se vraćaš kući kako bismo mogli nešto da večeramo ili ćeš se vratiti u ponoć bez dinara u džepu pevajući *Kevina Barija* i ostale tužne pesme?

On stavlja kačket, gura ruke u džepove, uzdiše i pogleda ka plafonu. Već sam ti rekao da ću doći kući, kaže.

Nešto kasnije mama nas oblači. Stavlja blizance u kolica i eto nas kako idemo po dugim ulicama Bruklina. Povremeno dozvoljava Malakiju da sedne na kolica kada se umori od kaskanja za njom. Meni kaže kako sam isuviše velik da bih se vozio kolicima. Mogao bih da joj kažem da me bole noge od pokušavanja da držim korak sa njom, ali ona ne peva pa znam da nije vreme da razgovaram o svojim bolovima.

* Ovaj naziv se koristi za pripadnike više irskih organizacija koje su se borile za nezavisnost. (Prim. prev.)

Dolazimo do jedne velike kapije gde neki čovek stoji u kućici koja ima prozore sa svih strana. Mama razgovara sa njim. Pita može li da uđe u prostoriju gde muškarci primaju plate i mogu li da joj eventualno daju deo tatine plate da je ne bi celu propio. Čovek odmahuje glavom. Žao mi je, gospođo, ali kad bismo tako radili, pola žena iz Bruklina bi navalilo na nas. Mnogi muževi piju, ali ne možemo ništa dok se na poslu pojavljuju trezni.

Čekamo sa druge strane ulice. Mama mi dozvoljava da sednem na trotoar i da se naslonim na zid. Daje blizancima flašicu zašećerene vode, ali Malaki i ja moramo da sačekamo dok od tate ne dobije novac kako bismo mogli da kupimo čaj, hleb i jaja kod Italijana.

Kada se oglasi pištaljka u pola šest, muškarci u kombinezonima i kačketima nagrnu kroz kapiju, lica i ruku crnih od rada. Mama nam kaže da dobro pazimo kako nam tata ne bi promakao jer sama jedva vidi drugu stranu ulice, tako joj je loš vid. Izlaze desetine ljudi, zatim šačice, a zatim nema nikoga. Mama plače, Kako to da ga niste videli? Jeste li ćoravi ili vam fali nešto drugo?

Vraća se do čoveka u kućici. Jeste li sigurni da niko nije ostao unutra?

Niko, gospođo, kaže. Izašli su. Ne znam kako vam je promakao.

Vraćamo se dugim ulicama Bruklina. Blizanci dižu flašice i plaču da bi dobili još zašećerene vode. Malaki kaže da je gladan a mama mu kaže da malo sačeka. Uzećemo pare od tate i lepo ćemo večerati. Otići ćemo kod Italijana i uzeti jaja, pa ćemo ispeći tost na vatri iz peći i namazaćemo ga džemom. Ima tako i da bude, a biće nam lepo i toplo.

Nad Atlantskom avenijom se nadvio mrak, a svi lokali oko železničke stanice na Long Ajlendu su bleštavi i bučni. Idemo od jednog do drugog u potrazi za tatom. Mama nas ostavlja napolju sa kolicima a ona ulazi ili šalje mene. Unutra je mnoštvo

bučnih ljudi, a ustajali mirisi me podsećaju na tatu kada dođe kući i miriše na viski.

Čovek iza šanka kaže, 'Ej, mali, šta 'oćeš? Ne bi trebalo da si ovde, znaš?

Tražim oca. Je li tu?

Uh, mali, otkud bi' ja to znao? Ko ti je otac?

Zove se Malaki i peva *Kevina Barija*.

Malarki?

Ne, Malaki.

Malaki? I peva *Kevina Barija*?

Dovikuje ljudima u lokalnu, 'Ej, momci, znate nekog Malakija koji peva *Kevina Barija*?

Ljudi odmahuju glavama. Jedan kaže da je znao nekog Majkla koji je pevao *Kevina Barija*, ali je taj umro od pića koje je popio zbog rana zadobijenih u ratu.

Šanker reče, Ama, Pite, nisam tražio da mi pričaš istoriju sveta, je l' tako? Nema, mali. Ne damo da nam ovde pevaju. To stvara nevolje. Naročito Irci. Daš im da pevaju, pa odma' polete pesnice. Osim toga, nikad nisam čuo takvo ime, Malaki. Nema, mali, nema ovde Malakija.

Čovek po imenu Pit mi pruža čašu. Evo ti, mali, drmni jednu, ali šanker kaže, Šta to radiš, Pite? 'Oćeš da napiješ malog? 'Aj probaj opet pa ću da ti dođem da te pololim.

Mama pokušava da ga nađe u svim lokalima oko stanice i na kraju odustaje. Naslanja se na zid i plače. Bože, moramo još i da pešačimo do Avenije Klason, a ja sam sa četvoro dece koja umiru od gladi. Šalje me ponovo u lokal gde mi je Pit ponudio da drmnem jednu kako bih zamolio šankera da blizancima napuni flašice vodom i, ako može, doda malo šećera. Ljudima u lokalnu je vrlo smešno što šanker puni flašice za bebe, ali on je krupan i kaže im da umuknu. Kaže mi da bebe treba da piju mleko, a ne vodu, ali kad mu kažem da mama nema para, prazni flašice i puni ih mlekom. Kaže, Reci mami da im je to potrebno zbog zubâ i kostiju. Ako piju samo vodu i šećer ima da dobiju samo rahitis. Reci to mami.

Mama se raduje zbog mleka. Kaže da zna sve to za zube, kosti i rahitis, ali da onaj ko prosi ne može da bira.

Kada smo stigli na Aveniju Klason, mama ide pravo kod Italijana u bakalnicu. Kaže mu da joj je muž zakasnio večeras, da verovatno radi prekovremeno i pita da li bi eventualno mogla da dobije par stvari a ona će se sigurno pojaviti sutra.

Italijan kaže, Gospoja, vi uvek plaćate dugove pre ili kasnije i ovde možete uzeti šta god poželite.

Oh, reče ona, ne tražim mnogo.

Sve što poželite, gospoja, jer znam da ste poštena žena, a deca su vam mnogo lepa.

Jedemo jaja, tost i džem iako smo toliko umorni od hodanja dugim ulicama Bruklina da jedva možemo da pokrećemo vilice i žvaćemo. Blizanci su zaspali posle večere i mama ih stavlja u krevet da im promeni pelene. Šalje me u hodnik da isperem prljave pelene u kupatilu da bi se mogle da se okače na konopac, osuše i nose narednog dana. Malaki joj pomaže da opere guze blizancima iako se i njemu spava.

Uvlačim se u krevet kod Malakija i blizanaca. Gledam mamu kako sedi za kuhinjskim stolom, puši cigaretu, pije čaj i plače. Želim da ustanem i kažem joj da ću uskoro biti pravi muškarac, naći posao u onoj zgradi sa velikom kapijom i da ću dolaziti kući svakog petka uveče sa novcem za jaja, tost i džem, a ona će ponovo moći da peva *Zašto htedoh celov tvoj*.

Sledeće nedelje tata gubi posao. Tog petka uveče se vraća kući, baca platu na sto i kaže mami, Jesi li sad zadovoljna? Mo-taš se oko kapije, žališ se i opanjkavaš me i oni me otpusteše. Tražili su izgovor, a ti si im ga dala.

Uzima nekoliko dolara od plate i izlazi. Vraća se kasno, urlajući i pevajući. Blizanci plaču, mama ih umiruje, a sama dugo plače.

Provodimo sate na igralištu kada blizanci spavaju, kada je mama umorna, i kada se tata, koji se oseća na viski, vraća

urlajući o Kevinu Bariju koga vešaju jednog ponedeljka ujutro
ili pevajući o Rodiju Mekorliju,

*U uzani sokak on stupa
Ponosit, lep, s osmehom na licu
A uže od konoplje o njegovom vratu
Steže mu zlačane kose viticu.
A oči mu plave ni suzu da puste,
Iz oba oka iskre i sreća i sjaj
Dok Rodi Mekorli smrti se bliži
Na mostu u Tumu doći će mu kraj.*

Kad peva maršira oko stola, mama plače, a blizanci arlauču s njom. Kaže nam, Frenki, Malaki, izađite. Ne treba da vidite oca ovakvog. Ostanite na igralištu.

Ne smeta nam da idemo na igralište. Možemo da se igramo lišćem nagomilanim na zemlji ili da guramo jedan drugog na ljuljašci, ali tada dolazi zima u Aveniju Klason, ljuljaške su zaleđene, i neće ni da mrdnu. Mini Mekadori kaže, Nek' je Bog u pomoći ovoj dečici. Nema ni rukavice za njih dvojicu. To mi je smešno jer znam da Malaki i ja imamo četiri ruke i jedna rukavica bi bila bez veze. Malaki ne zna čemu se smejem. Neće ništa znati dok ne ne napuni četiri gofine i uđe u petu.

Mini nas uvodi unutra i daje nam čaj i ovsenu kašu sa džemom. G. Mekadori sedi u fotelji i drži prinovu, Mejsi. Pridržava joj flašicu i peva,

*Tapši, tapši ručicama,
Dok se tata ne vrati amo,
S kolačima u džepu
Za Mejsi su samo.
Tapši, tapši ručicama
Dok se tata ne vrati amo,
Jer tata ima para
A mama ni dinara.*

Malaki pokušava da otpeva tu pesmu ali kažem mu da prestane jer to je Mejsina pesma. Zaplakao je a Mini kaže, Dobro, dobro. Možeš da otpevaš pesmicu. To je pesma za svu decu. G. Mekadori se osmehuje Malakiju, a ja se pitam kakav je to svet u kome svako sme da peva tuđe pesme.

Mini kaže, Nemoj da se duriš, Frenki. Namrgođen si, a Bog zna da si preterao. Jednog dana ćeš imati sestricu pa ćeš moći da je otpevaš njoj. Jašta. Dobićeš sestricu, sigurno.

Mini je u pravu i mama joj ispunjava želju. Uskoro stiže još jedna beba, devojčica, i daju joj ime Margaret. Svi je volimo. Ima crnu kovrdžavu kosu i plave oči na mamu i maše ručicama i cvrkuće kao ptičice na drveću u Aveniji Klason. Mini kaže da je na nebu bio praznik kada je to dete začeto. Gđa Libovic kaže da svet još nije video takve oči, osmeh i sreću. Dođe mi da zbog nje zaigram, kaže gđa Libovic.

Kada se tata vrati iz potrage za poslom uzima Margaret i peva joj:

*Jedne noći, kad mesec sjaše
Opazih ja u kutku tamnom
Duha šumskog u skerlet-kapi
Zelenog ruha, vrč o pojas paše.
Kuc-kuc-kuc čekićem sad
Po cipelici radi, a smejem se ja
Što konačno nestaško uhvaćen beše
Al' i on je smehu rad.*

Nosi je po kuhinji i govori joj. Priča joj kako je lepa s tom crnom kovrdžavom kosom i plavim očima kao što joj majka ima. Kaže joj da će je odvesti u Irsku, da će šetati dolinama Antrima i plivati u jezeru Nej. Uskoro će dobiti posao, nego šta će, i imaće svilene haljine i cipele sa srebrnim kopčama.

Što više tata peva Margareti, ona sve manje plače, a kako dani prolaze, čak i počinje da se smeje. Mama kaže, Vidi kako pokušava da igra s detetom u naručju, a ima dve leve noge. Ona se smeje, a i svi mi.

Blizanci su plakali kad su bili mali, a tata i mama su im govorili psst i ššš, hranili ih, i oni bi se ponovo uspavali. Ali kada Margaret zaplače, u vazduhu lebdi osećaj teške samoće i tata za tili čas ustaje iz kreveta, uzima je, polako igra oko stola, peva joj, tepa kao da je majka. Kada prođe kraj prozora kroz koji dopiru ulična svetla vide mu se suze na obrazima, a to je čudno, jer on nikada ni zbog koga ne plače sem kada popije i peva pesme o Kevinu Bariju i Rodiju Mekorliju. Sada plače zbog Margaret i ne miriše na alkohol.

Mama kaže Mini Mekadori, Divan je prema tom detetu. Nije ni kap popio otkako se ona rodila. Trebalo je odavno da rodim devojčicu.

Eh, zar nisu slatki? reče Mini. I dečaćići su divni, ali potrebna ti devojčica, samo za tebe.

Moja majka se smeje, Za mene? Bože Gospode, da je nisam dojila, ne bih mogla da joj se približim koliko on hoće da je drži, i dan i noć.

Mini kaže da je divno videti muškarca toliko opčinjenog svojom ćerkicom, jer nisu li svi opčinjeni njome?

Svi.

Blizanci mogu da stoje, umeju da hodaju i stalno im se nešto dešava. Guze su im se ojele jer su uvek upišani i usrani. U usta trpaju prljave stvari, komade hartije, perje, pertle, pa im pripadne muka. Mama kaže da je izluđujemo. Blizance oblači ona, stavlja ih u kolica, a Malaki i ja ih izvodimo na igralište. Više nije hladno, a drveće u Aveniji Klason je prolistolalo.

Trkom guramo kolica po igralištu, blizanci se smeju i guču dok ne ogladne i rasplaču se. U kolicima su dve flašice sa zašećerenom vodom i to ih umiri na neko vreme dok ponovo ne

ogladne i zaplaču tako glasno da ne znam šta da radim jer su tako mali, a ja bih voleo da mogu da im dam razne đakonije kako bi se smejali i ispuštali bebeće zvuke. Vole kašastu hranu koju mama kuva u loncu, hleb udrobljen u mleko, vodu i šećer. Mama to naziva hleb sa poslasticom.

Ako sada odvedem blizance kući, mama će me grditi što joj ne dam mira ili zato što budim Margaret. Treba da ostanemo na igralištu dok ona ne izađe na prozor i pozove nas. Kreveljim se da bi blizanci prestali da plaču. Stavljam komad papira na glavu, puštam ga da padne, a oni se smeju i smeju. Guram kolica prema Malakiju, koji se igra na ljuljaškama sa Fredijem Libovicem. Malaki pokušava da ispriča Frediju sve o tome kako je Setanta postao Kuhulin. Govorim mu da prestane da priča tu priču, to je moja priča. Neće da prestane. Guram ga, a on plače, Kmee, kmee, reći ću te mami. Fredi me gura i sve mi se smrači u glavi, ja se ustremljujem na njega pesnicama, kolenima i nogama dok ne zavrišti, Hej, prestani, prestani, a ja neću, zato što ne mogu, ne znam kako, a ako prestanem Malaki će i dalje da mi krade priču. Fredi me odgurne i beži derući se, Frenki je pokušao da me ubije. Ne znam šta da radim jer nikad ranije nisam pokušao nikoga da ubijem, a sad Malaki na ljuljašci viče, Nemoj da me ubiješ, Frenki, i izgleda tako bespomoćno da ga uzimam u ruke i pomažem mu da siđe sa ljuljaške. Grli me. Neću više da pričam tvoju priču. Neću da pričam Frediju o Kukavcu. Dođe mi da se nasmejem, ali ne mogu jer blizanci plaču u kolicima, a na igralištu je mračno, pa zašto bih pokušavao da se kreveljim i puštao da mi nešto pada sa glave kad me ne vide u mraku?

Italijanska bakalnica je preko puta i tamo vidim banane, jabuke i pomorandže. Znam da blizanci mogu da jedu banane. Malaki voli banane, a i meni se sviđaju. Međutim, potreban je novac, a Italijani nisu poznati po tome što poklanjaju banane, naročito ne Mekortovima koji im već duguju pare za bakaluk.

Majka mi stalno govori, Nikad, ama baš nikad ne napuštaj igralište, osim da bi se vratio kući. Ali, šta da radim kad blizanci

urlaju od gladi u kolicima? Kažem Malakiju da ću se vratiti za minut. Pazim da niko ne gleda, grabim grozd banana ispred italijanske bakalnice i trčim Avenijom Mirtl, daleko od igrališta, oko zgrada i nazad na drugi kraj igrališta koji ima rupu na ogradi. Guramo kolica u jedan mračan ugao i ljuštimo banane za blizance. U grozdu ima pet banana i sladimo se njima u tom mračnom uglu. Blizanci balave, žvaću i razmazuju banane po licu, kosi i odeći. Tada shvatam da će biti pitanja. Mama će hteti da zna zašto su se blizanci isprljali bananom. Odakle ti? Ne mogu da joj kažem za italijansku radnju, moraću da kažem da nam ih je dao neki čovek.

Tako ću reći – neki čovek.

Onda dolazi ono najčudnije. Na kapiji igrališta je neki čovek. Zove me. O, Bože, pa to je Italijan. 'Ej, sinko, dođe 'vamo. 'Ej, tebi kazem. Dođe 'vamo.

Dolazim.

Ti si onaj sto ima mali braća, e? Blidzanci?

Jesam, gospodine.

Evo. Ima kessica sa voće. Ako ne da tebi, onda bi' ga bacio. Radzume? Evo, uzme kessica. Ima jabuke, pomorandi, banani. Volis banani, e? Ha ha. Znam da ti volis banani. Idzvulli, uzme kessica. Tebi majka fina. Otac? Pa, znas, ima problema, k'o Irci. Das blidzanci banani. Umiris ih. Čujem i' čak sa druga strana ullicce.

Hvala, gospodine.

Au. Fino mali, e? Gde to nauči?

Otac mi je rekao da govorim hvala.

Otac? Pa, dobro.

Tata sedi za stolom i čita novine. Kaže da je predsednik Ruzvelt dobar čovek i da će u Americi uskoro svako imati posao. Mama je sa druge strane stola i hrani Margaret na cuclu. Ima strog pogled koji me plaši.

Odakle ti to voće?

Dao mi onaj čovek.

Koji čovek?

Italijan mi ga je dao.

Da nisi ukrao to voće?

Malaki reče, Bio je taj čovek. On je dao Frenkiju kesu.

A šta si uradio Frediju Libovicu? Njegova majka je bila ovde. Divna žena. Ne znam šta bismo bez nje i Mini Mekadori. A ti si baš morao da nasrneš na jadnog Fredija.

Malaki skače gore-dole. Nije. Nije. Nije 'teo da ubije Fredija. Nije 'teo ni mene da ubije.

Tata kaže, Tiše, Malaki, tiše. Dodi ovamo. I stavlja Malakija u krilo.

Majka kaže, Idi i izvini se Frediju.

A tata kaže, Hoćeš li da se izviniš Frediju?

Neću.

Moji roditelji se zgedaju. Tata kaže, Fredi je dobar dečko. Samo je gurao tvog brata na ljuljašci. Je l' tako?

Hteo je da ukrade moju priču o Kuhulinu.

Ih. Frediju nije stalo do priče o Kuhulinu. Ima on svoju priču. Ima ih na stotine. On je Jevrejin.

Šta je to Jevrejin?

Tata se smeje. Jevrejin, to ti je jevrejski narod koji ima svoje priče. Nije im potreban Kuhulin. Imaju Mojsija. Imaju Samsona.

Šta je to Samson?

Ako odeš da porazgovaraš sa Fredijem, kasnije ću ti pričati o Samsonu. Možeš da kažeš Frediju da ti je žao i da to više nikad nećeš da uradiš, a možeš čak i da ga pitaš i za Samsona. Pričaću ti šta god želiš, samo da porazgovaraš sa Fredijem. Hoćeš li?

Beba zaplače u majčinom naručju, a tata skače, ispustivši Malakija na pod. Je l' u redu? Majka kaže, Naravno da jeste. Jede. Bože, baš si slabih živaca.

Sada razgovaraju o Margareti a na mene su zaboravili. Baš me briga. Idem da pitam Fredija za Samsona, da vidim valja li